

การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน

The Development of Student Care System of Ban Huai La School, Ban Hong District, Lamphun Province

นิรุญ เหลืองอร่าม¹

Nirun Loungaram¹

Received: 15 November 2022

Revised: 17 January 2023

Accepted: 30 January 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ 2) เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านโฮ้งจังหวัดลำพูน 3) เพื่อทดลองใช้และขยายผลการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ และ 4) เพื่อประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหาร คณาจารย์ ศึกษานิเทศก์ครู ผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านโฮ้งจังหวัดลำพูนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบบันทึกการสนทนากลุ่มแบบประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบประเมินประสิทธิภาพแบบวัดความพึงพอใจต่อการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแบบประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยความถี่ร้อยละเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านโฮ้งจังหวัดลำพูนมีสภาพปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่ามีนักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหามีนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงเช่นนักเรียนมีปัญหาการแต่งกายไม่เรียบร้อยความประพฤติไม่เหมาะสมมีพฤติกรรมก้าวร้าวนักเรียนเสี่ยงต่อการเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดประกอบกับข้อมูลจากการประชุมและสะท้อนปัญหาร่วมกันของคณะครูในโรงเรียนพบว่าสิ่งที่ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละยังไม่ประสบความสำเร็จเกิดจากปัจจัยภายในองค์กรซึ่งเป็นจุดอ่อนของโรงเรียนคือความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูกระบวนการและวิธีการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือมีการเปลี่ยนครูที่ปรึกษาทุกปีและครูไม่สามารถติดตามดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง จึงทำให้แก้ไขปัญห

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยหละ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2.
E-mail: gnirun111@gmail.com

¹ The Director of Ban Huai La School, Ban Hong District, Lamphun Province, Lamphun Primary Educational Service Area
Office E-mail: nirut11@gmail.com

ผู้เรียนไม่ถูกจุดส่งผลให้โรงเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ครูผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละมีแนวทางการดำเนินงานที่มีการนำวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ 2) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านโฮ่งจังหวัดลำพูนประกอบไปด้วยหลักการและเหตุผลวัตถุประสงค์แนวทางและวิธีปฏิบัติและขั้นตอนการดำเนินงานของระบบผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบระบบพบว่าองค์ประกอบมีความสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุดและผลการตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมความเป็นไปได้และการใช้ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3) ผลการทดลองใช้และการขยายผลการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละพบว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ และผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด 4) การประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละพบว่าทั้งด้านบริบทปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลิตและผลกระทบบัมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน

คำสำคัญ: การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน, โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านโฮ่ง, จังหวัดลำพูน

Abstract

The objectives of this research are. - 1) to study the need for developing a student care system 2) to develop a student care system of Ban Huai La School, Ban Hong District, Lamphun Province 3) to test the use of the student care system, and 4) to evaluate the development of the student care system. The group of informants consisted of administrators, supervisors, teachers and students of Ban Huai La School, Ban Hong District, Lamphun Province. The research instruments were a group discussion on the needs and requirements for developing, a form reporting model evaluation, a form reporting efficiency assessment, a form reporting satisfaction with the use of the system, and a system development assessment form. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results were as follows.

Ban Huai La School, Ban Hong District, Lamphun Province needs to develop a student care system allowing parents and communities to participate in the operation of the student support system and to provide a system to support students because there is a systematic approach to implementing a system that brings the ethnic culture of the community to participate in the systematic care and assistance of students. 2) The student care system at the school consists of principles and reasons, objectives, guidelines and practices and operating

procedures of the system. The results of conformity examination of the system components revealed that they were consistent at a very high level and the results of validation, suitability, feasibility and utilization of the system was at a high level. 3) The results of the test and the use of the student care system of Ban Huai La School, Ban Hong District, Lamphun Province found that the system and the students' efficiency were at a very high level. There was satisfaction in using the system at a very high level. 4) The assessment of the student care system found that the context, inputs, processes, outputs and impacts, were assessed at a high level in all aspects.

Keywords: The development of student care system, Ban Huai La School Ban Hong District, Lamphun province

บทนำ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์พร้อมด้วยคุณลักษณะความเป็นคนดีมีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยขั้นตอนวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของบุคลากรเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อาทิ คณะกรรมการเครือข่ายของสถานศึกษา ผู้ปกครองชุมชนผู้บริหารครูทุกคนฯลฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงกำหนดนโยบายสำคัญให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืนซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือพิทักษ์ปกป้องคุ้มครองอย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสมและทันเหตุการณ์ได้รับการพัฒนาในทุกมิติเพื่อให้เป็นคนดีมีความสุขและปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35, 2562, หน้า 1)

ประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (กรมสุขภาพจิต, 2551, หน้า 76) ได้กล่าวไว้ดังนี้ (1) นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา (2) สัมพันธภาพระหว่างครูนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น (3) นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้ (4) นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและ (5) นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 46) ได้กล่าวไว้ดังนี้ (1) นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาสุขภาพกายสุขภาพจิตและสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึงได้รับป้องกันแก้ไขปัญหาด้านการเรียนรู้และความสามารถพิเศษได้รู้จักตนเองสามารถปรับตัวมีทักษะทางสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขมีทักษะชีวิตและมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนครูและผู้ปกครอง (2) ผู้ปกครองชุมชนตระหนักในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลานเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลานและบุคคลในชุมชนมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรหลานเป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง (3) ครูตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อผู้เรียน มีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา มีความรักและ

ศรัทธาในวิชาชีพครู (4) ผู้บริหารรู้จักศักยภาพของครูในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ได้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียน หลักสูตรและคุณภาพการจัดการศึกษามีรูปแบบกระบวนการพัฒนาและการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วม (5) โรงเรียนมีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาได้รับการยอมรับการสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง มีการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และเอื้ออาทร (6) หน่วยงานต้นสังกัดพัฒนานวัตกรรมในการพัฒนานักเรียนพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงาน การนิเทศติดตามผลประเมินผลและการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีระบบข้อมูลสารสนเทศทั้งข้อมูลระดับบุคคลและระดับโรงเรียนเพื่อพัฒนางานต่อไป (7) ประเทศชาติมีประชากรที่มีคุณภาพดีมีปัญญาและมีความสุขมีการเชื่อมโยงข้อมูลของเยาวชนทุกระดับลดปัญหาที่ส่งผลต่อเด็กและเยาวชนลดค่าใช้จ่ายของหน่วยงานต่างๆ ประชาชนมีคุณภาพเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงต้องอาศัยความรักและความเมตตาที่มีต่อศิษย์และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมอันจะเป็นเกราะป้องกันปัญหาเศรษฐกิจปัญหาการระบาดของสารเสพติดปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียดมีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากความหลากหลายในแต่ละปัญหาที่เกิดขึ้นการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครูทุกคนโดยต้องมีการบูรณาการทำงานที่เป็นระบบมีหลักฐานการปฏิบัติงานที่มีเทคนิควิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่างๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะ

นักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ต้องใช้ความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียนผู้ปกครองชุมชนและสังคมอันจะสร้างสังคมที่ดีน่าอยู่ปลูกฝังเยาวชนของชาติให้เป็นคนดีของสังคมอย่างยั่งยืน

โรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาทั้งในระดับปฐมวัยระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 ปัจจุบันโรงเรียนเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งจากข้อมูลในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูนที่ได้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง พบว่ามีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาพ.ศ.2560 ที่สรุปว่าเด็กส่วนหนึ่งควรได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถปฏิบัติตามกฎของห้องเรียนและสถานศึกษาให้มากขึ้นโดยการจัดกิจกรรมให้เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงของโรงเรียนเช่นปฏิบัติตามกฎของสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาให้ปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและหลักศาสนาที่นับถือโดยการฝึกมารยาทในการพูดการฟังการไหว้การแสดงความเคารพผู้ใหญ่หรือมารยาทการรับประทานอาหารได้เหมาะสมตามวัยและควรได้รับการพัฒนาให้รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีโดยจัดกิจกรรมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในการทำงานร่วมกันแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมหรือการทำงานต่างๆ ร่วมกับเพื่อนสอดคล้องกับรายงานการปฏิบัติงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนปีการศึกษา2560

ของโรงเรียนบ้านห้วยหละ พบว่ามีนักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหามีนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงเช่นนักเรียนมีปัญหาการแต่งกายไม่เรียบร้อยความประพฤติไม่เหมาะสมมีพฤติกรรมก้าวร้าวนักเรียนเสี่ยงต่อการเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดประกอบกับข้อมูลจากการประชุมและสะท้อนปัญหาาร่วมกันของคณะครูในโรงเรียนพบว่าสิ่งที่ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละยังไม่ประสบความสำเร็จเกิดจากปัจจัยภายในองค์กรซึ่งเป็นจุดอ่อนของโรงเรียนคือความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูกระบวนการและวิธีการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการเปลี่ยนครูที่ปรึกษาทุกปีและครูไม่สามารถติดตามดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึงจึงทำให้แก้ไขปัญหานักเรียนไม่ถูกจุด

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้เป็นระบบเพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจึงให้ความสำคัญและมีความสนใจในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูนให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนนอกจากนี้ผู้วิจัยยังเล็งเห็นจุดสำคัญของการพัฒนาร่วมกับชุมชนที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละได้ทั้งนี้เพราะนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละร้อยละ 100 เป็นนักเรียนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่มีวัฒนธรรมเฉพาะที่โดดเด่นมีกระบวนการทางสังคมที่สามารถควบคุมและขัดเกลาสมาชิกได้เป็นอย่างดีหากนำกระบวนการทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ของนักเรียนดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ของโรงเรียนบ้านห้วยหละจะสามารถทำให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานและการแก้ไขปัญหาตลอดจนการส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้เป็นอย่างดีรวมทั้งสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาดังกล่าวในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องมีคุณภาพและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดตลอดจนแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมของชุมชนสังคมต่อไป

ทั้งนี้ ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยมีขอบเขตของการวิจัยที่แบ่งออกเป็น 4 ระยะคือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูน ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูน ระยะที่ 3 การทดลองใช้และการขยายผลการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูน และระยะที่ 4 การประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูน ซึ่งในระยะที่ 4 นี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูนโดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model คือการประเมินด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการด้านผลผลิตและผลกระทบจากการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูน โดยการประเมินนี้ จะมีการประเมินมาตั้งแต่ระยะที่ 1 ถึงระยะที่ 4 ในทุกกระบวนการดำเนินการวิจัย แต่ในระยะที่ 4 จะเป็นการศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านโฮ่งจังหวัดลำพูน จะส่งผลให้การดำเนินงานในการพัฒนานักเรียน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุดต่อนักเรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน โดยมีจุดประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน
2. เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน
3. เพื่อทดลองใช้และขยายผลการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน
4. เพื่อประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยมีขอบเขตของการวิจัยที่แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน

กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้บริหารโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน จำนวน 1 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงเนื่องจากดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยหละ

2. ศึกษาในเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 จำนวน 1 คนโดยการเลือกแบบเจาะจงศึกษาในเทศก์ผู้ที่รับผิดชอบดูแลเครือข่ายสถานศึกษาเวียงกานต์ อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน

3. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 13 คน

4. ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ได้มาด้วยการเจาะจง (purposive sampling) จากการคัดเลือกจากตัวแทนผู้ปกครองห้องเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 22 คน

5. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน จำนวน 6 คน ได้มาด้วยการเจาะจง (purposive sampling) จากการคัดเลือกจากนักเรียนที่ทำหน้าที่หัวหน้าชั้นเรียนและรองหัวหน้าชั้นเรียน

6. นักเรียนที่เป็นคณะกรรมการสภานักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน จำนวน 12 คน ได้มาด้วยการเจาะจง (purposive sampling) จากการคัดเลือกจากนักเรียนที่ทำหน้าที่คณะกรรมการสภานักเรียนปีการศึกษา 2561

ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน

การดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอนย่อยคือ

2.1 การยกร่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน

2.2 การประเมินร่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน

ระยะที่ 2.1 การยกร่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูนโดยอาศัยข้อมูลจากระยะที่ 1 เป็นพื้นฐาน

กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาเวียงกานต์ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน จำนวน 3 คน

2. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 จำนวน 1 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงศึกษานิเทศก์ผู้ที่รับผิดชอบดูแลเครือข่ายสถานศึกษาเวียงกานต์ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน

3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 คน

4. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 13 คน

ระยะที่ 2.2 การประเมินร่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการประเมินร่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้าน

ห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูนจำนวน 5 คน

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และการขยายผลการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน

การดำเนินการวิจัยระยะที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการ 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

3.1 การทดลองใช้ (tryout) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน ในปีการศึกษา 2562

3.2 การขยายผล (implementation) การใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน ในปีการศึกษา 2563

3.3 การทดลองใช้ (tryout) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน ในปีการศึกษา 2562

กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้บริหารโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน จำนวน 1 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงเนื่องจากดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยหละ

2. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 13 คน

3. นักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 100 คน

3.4 การขยายผล (implementation) การใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน ในปีการศึกษา 2563

กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้บริหารโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน จำนวน 1 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงเนื่องจากดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยหละ

2. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 13 คน

3. นักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 100 คน

ระยะที่ 4 การประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน

การประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model คือ การประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และผลกระทบจากการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน ซึ่งมีการดำเนินการดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. ผู้บริหารโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน จำนวน 1 คน

2. ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 13 คน

3. นักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 100 คน

4. ศึกษาอินเทอร์เน็ต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ที่รับผิดชอบเครือข่ายสถานศึกษาเวียงกานต์ จำนวน 1 คน

5. ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ผู้บริหารโรงเรียนศึกษาธิการศึกษาศาสตร์และนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูน โดยได้มีการหาคุณภาพเครื่องมือและมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .80 -1.00 และได้แก้ไขเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเทคนิคการสนทนากลุ่มใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอในรูปการบรรยายเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) แบบตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้หาคุณภาพเครื่องมือโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .80 -1.00 และได้แก้ไขเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง (2) แบบตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมความเป็นไปได้และการใช้ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูนผู้วิจัยได้หาคุณภาพเครื่องมือโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .80 -1.00 และได้แก้ไขเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้

จริง และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากผลการประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไธสงจังหวัดลำพูนมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ระยะที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) แบบวิเคราะห์ข้อมูลมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพมาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยได้หาคุณภาพเครื่องมือโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .80 - 1.00 และได้แก้ไขเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริงและการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากรายงานการประเมินตนเอง (self-assessment report: SAR) ของโรงเรียนด้านมาตรฐานผู้เรียนมาใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย (2) แบบวัดความพึงพอใจต่อการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไธสงจังหวัดลำพูนผู้วิจัยได้หาคุณภาพเครื่องมือโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .80 - 1.00 และได้แก้ไขเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริงและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบวัดความพึงพอใจต่อการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสงจังหวัดลำพูนโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการบรรยาย

ระยะที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบประเมินการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไธสงจังหวัดลำพูนที่สร้างตามรูปแบบ CIPPI Model (ด้านผลกระทบ (impact)) ทั้งนี้เนื่องจาก

ระยะที่ 1 ถึงระยะที่ 3 ผู้วิจัยได้ทำการประเมินในแต่ละระยะเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้หาคุณภาพเครื่องมือโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .80 - 1.00 และได้แก้ไขเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริงและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลจากผลการประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไธสงจังหวัดลำพูนมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน มีสภาพปัญหาในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การอยู่ร่วมกันของนักเรียนที่มีวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ที่มีแนวทางการดำรงชีวิตที่แตกต่างไปจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ส่งผลให้ครูไม่มีความเข้าใจในพฤติกรรมบางอย่างของนักเรียน ส่งผลให้โรงเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ครูผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละมีแนวทางการดำเนินงานที่มีการนำวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

2. ผลพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัด
ลำพูน พบว่า

2.1 ผลการยกย่องระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่
จังหวัดลำพูน ประกอบไปด้วยหลักการและเหตุผล
วัตถุประสงค์แนวทางและวิธีปฏิบัติและขั้นตอน
การดำเนินงานของระบบโดยกระบวนการและขั้น
ตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการใช้
กระบวนการการบริหารแบบมีส่วนร่วมเข้ามาช่วย
ในการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัด
ลำพูนโดยมีองค์ประกอบในระบบ 7 ประการ
คือ(1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การ

คัดกรองนักเรียน (3) การขัดเกลาทางสังคม-
กิจกรรมชุมชน-การจัดกิจกรรมย้อมบ้าน
(4) กิจกรรมคุ้มครองเด็ก (5) การพัฒนาและ
ส่งเสริมนักเรียน (6) การป้องกันและแก้ไขปัญหา
และ (7) การส่งต่อนักเรียน

2.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง
ขององค์ประกอบในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัด
ลำพูน พบว่า ในภาพรวมของระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่
จังหวัดลำพูน มีความสอดคล้องขององค์ประกอบ
อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, $S.D. = .34$) โดย
รายละเอียดของข้อมูลดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูน

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	หลักการของระบบ กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน ของการออกแบบและพัฒนาระบบ	5.00	.0	มากที่สุด
2	หลักการของระบบสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ	4.80	.45	มากที่สุด
3	วัตถุประสงค์ของการพัฒนาสอดคล้องตอบสนองหลักการของระบบ	5.00	.0	มากที่สุด
4	วัตถุประสงค์ของระบบระบุถึงความคาดหวังหรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้ระบบ	5.00	.0	มากที่สุด
5	เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงานของระบบตอบสนองต่อหลักการของระบบ	4.80	.45	มากที่สุด
6	เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงานของระบบตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของระบบ	4.60	.55	มากที่สุด
7	การวัดและประเมินผลสอดคล้องและตอบสนองต่อหลักการของระบบ	4.80	.45	มากที่สุด
8	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของระบบ	4.80	.45	มากที่สุด
9	การวัดและประเมินผลการเรียนสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงาน ของระบบ	4.40	.55	มาก
10	ความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบทุกๆ ส่วนเมื่อพิจารณาโดยรวม	4.80	.45	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.60	.34	มากที่สุด

2.3 และผลการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน พบว่า ด้านความถูกต้องคลอบคลุม (accuracy standards) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด

รองลงมา คือ ด้านความเหมาะสม (propriety standards) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านความเป็นไปได้ (feasibility standards) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านการใช้ประโยชน์ (utility standards) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากตามลำดับ โดยรายละเอียดของข้อมูล ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความถูกต้องคลอบคลุม (accuracy standards)	4.55	.52	มากที่สุด
2. ด้านความเหมาะสม (propriety standards)	4.48	.56	มาก
3. ด้านความเป็นไปได้ (feasibility standards)	4.40	.58	มาก
4. ด้านการใช้ประโยชน์ (utility standards)	4.29	.35	มาก
เฉลี่ย	4.43	.50	มาก

3. ผลทดลองใช้และขยายผลการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน พบว่า

3.1 ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์และผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และ

พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องรายละเอียดของข้อมูลดังแสดงในตาราง 3

3.2 ผลการวัดความพึงพอใจของผู้บริหารครู และนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสงจังหวัดลำพูน ที่มีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสงจังหวัดลำพูนอยู่ในระดับมากที่สุดโดยรายละเอียดของข้อมูลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 3 แสดงผลประเมินประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ
อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน ตามองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (to know each student individually)	4.38	.46	มาก
2. การคัดกรองนักเรียน (to screen student)	4.41	.47	มาก
3. การจัดกิจกรรมหย่อมบ้าน (to provide family activities)	4.34	.57	มาก
4. การขัดเกลาทางสังคม-กิจกรรมชุมชน (socialization)	4.36	.53	มาก
5. การป้องกันและแก้ไขปัญหา (the prevention and problem solving)	4.37	.54	มาก
6. การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน (to develop and promote student)	4.38	.34	มาก
7. การส่งต่อนักเรียน (student referral)	4.51	.56	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.39	.50	มาก

ตาราง 4 แสดงผลการวัดความพึงพอใจต่อการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ
อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน

ข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ข้าพเจ้าชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละเนื่องจากมีความ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน	4.68	.47	มากที่สุด
2	ข้าพเจ้าชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละที่ทำให้ครูและบุคลากร ได้รับการพัฒนา	4.49	.67	มาก
3	ข้าพเจ้าชอบที่ได้เข้าร่วมใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละที่เหมาะสม ต่อการพัฒนานักเรียน	4.55	.53	มากที่สุด
4	ข้าพเจ้ารู้สึกชื่นชมต่อหลักการ แนวคิด และองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละที่มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ	4.50	.57	มากที่สุด
5	ข้าพเจ้าชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละที่มีความสอดคล้อง สัมพันธ์กัน	4.52	.54	มากที่สุด
6	ข้าพเจ้าชอบการดำเนินการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมใน การดำเนินการ	4.52	.57	มากที่สุด
7	ข้าพเจ้าชอบระบบการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วย หละ ที่เป็นประโยชน์ต่อทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาโรงเรียน	4.62	.56	มากที่สุด
8	ข้าพเจ้าชอบหลักการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพราะมีขั้นตอนที่ เข้าใจง่าย	4.62	.54	มากที่สุด
9	ข้าพเจ้าชอบการดำเนินการที่มีคู่มือการใช้ระบบที่มีเนื้อหาครบถ้วน และสามารถนำ ไปใช้ได้จริง	4.65	.48	มากที่สุด

ตาราง 4 แสดงผลการวัดความพึงพอใจต่อการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
10	ข้าพเจ้าชื่นชมกระบวนการพัฒนาผู้เรียนในระบบที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลงานเชิงประจักษ์	4.53	.57	มากที่สุด
11	ข้าพเจ้าชอบกระบวนการพัฒนาผู้เรียนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละเนื่องจากเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.53	.55	มากที่สุด
12	ข้าพเจ้าชอบกระบวนการพัฒนาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละที่ช่วยให้ครูและบุคลากรสามารถกำหนดแนวทางการจัดการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับผู้เรียนได้	4.46	.60	มาก
ค่าเฉลี่ย		4.57	.36	มากที่สุด

4. ผลการประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน ใน 4 ระยะ ซึ่งได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูนระยะที่ 3 การทดลองใช้และการขยายผลการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่จังหวัดลำพูน และระยะที่ 4 การประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

สรุปผลการประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน

1) ด้านบริบท (context) จากการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความต้องการให้มีการพัฒนาระบบ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ เพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ มีการแนวทางการดำเนินงานระบบที่มีการนำวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

2) ด้านปัจจัยนำเข้า (input) กลุ่มเป้าหมายและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบของระบบมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันมาก ทั้งในด้านหลักการ วัตถุประสงค์ของระบบ เนื้อหา และกิจกรรม เช่นเดียวกันกับด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ของระบบที่กลุ่มเป้าหมายและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์มาก

3) กระบวนการ (process) ประสิทธิภาพของโรงเรียนและผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนและนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่

จังหวัดลำพูน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีแนวทางและวิธีปฏิบัติบางประการที่ต้องมีการเพิ่มแนวทางให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านผู้เรียนที่ต้องมีการเสริมในเรื่องของสถานศึกษาต้องรักษามาตรฐานการพัฒนาระบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

4) ผลลัพธ์ (product) ประสิทธิภาพของโรงเรียนและผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยทั้งโรงเรียนและผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ มีผลงานเชิงประจักษ์ที่แสดงถึงการพัฒนาโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ ชัดเจน

5) ผลกระทบ (impact) ที่เกิดขึ้นหลังจากการทดลองใช้และขยายผลการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ พบว่า ในภาพรวมของผลการประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน ด้านผลกระทบอยู่ในระดับมาก ทุกรายการประเมิน และมีรายการประเมินบางรายการที่เห็นผลที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งได้แก่ การใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลให้นักเรียน / ผู้ปกครอง/ชุมชนมีความภาคภูมิใจในโรงเรียนมากขึ้น โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง / ชุมชน / คณะกรรมการสถานศึกษามากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพบว่าสภาพปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่านักเรียน

บางส่วนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหามีนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงเช่นนักเรียนมีปัญหาการแต่งกายไม่เรียบร้อยความประพฤติไม่เหมาะสมมีพฤติกรรมก้าวร้าวนักเรียนเสี่ยงต่อการเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดประกอบกับข้อมูลจากการประชุมและสะท้อนปัญหาร่วมกันของคณะครูในโรงเรียนพบว่าสิ่งที่ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละยังไม่ประสบผลสำเร็จเกิดจากปัจจัยภายในองค์กรซึ่งเป็นจุดอ่อนของโรงเรียนคือความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูกระบวนการและวิธีการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือมีการเปลี่ยนครูที่ปรึกษาทุกปีและครูไม่สามารถติดตามดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึงจึงทำให้แก้ไขปัญหาผู้เรียนไม่ถูกจุดทั้งนี้การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละส่งผลให้การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละมีการพัฒนาอย่างตรงจุดและสามารถแก้ไขปัญหาและส่งเสริมนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพประกอบกับผู้วิจัยได้มี การใช้หลักในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเข้ามาช่วยในการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาก่อนเป็นลำดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับ อมรรัตน์ อุดแก้ว (2554) ได้ดำเนินงานวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนยางคำพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 4 เพื่อศึกษาและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งได้ดำเนินงานเป็น 2 ระยะดังนี้ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากผู้บริหารครูผู้สอนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนระยะที่ 2 ดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โดยทดลองใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นและประเมินความพึงพอใจต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่าสภาพการปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยโดยมีการปฏิบัติด้านการช่วยเหลือและการส่งต่อน้อยที่สุดด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามากที่สุดการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนยางคำพิทยาคมดำเนินงานโดยการจัดอบรมครูจากการศึกษาดูงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเด่นจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการช่วยเหลือนักเรียนจัดระบบการนิเทศติดตามช่วยเหลือครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบครบวงจรชี้แจงและทำความเข้าใจกับครูผู้รับผิดชอบในการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนได้ทำขึ้นผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายมีขั้นตอนการปฏิบัติและตรวจสอบการปฏิบัติทุกขั้นตอนเป็นระบบประเมินผลจากระดับชั้นเรียนและระดับโรงเรียนตามลำดับและเมื่อนำไปทดลองใช้พบว่ามีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งทางด้านผลผลิตและด้านกระบวนการ ส่วนด้านปัจจัยมีการปฏิบัติระดับมากที่สุดการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนหลากหลายตรงเป้าหมายมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูนพบว่า ผลการยกร่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน ประกอบไปด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์เพื่อใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน ในการพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละอย่างเป็นระบบและ

ครอบคลุมทุกด้าน และมีกระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตลอดจนมีการใช้กระบวนการการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการเข้ามาช่วยในการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน โดยผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน พบว่า ในภาพรวมของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน มีความสอดคล้องขององค์ประกอบ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, $S.D. = .34$) และผลการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน พบว่า ด้านความถูกต้องครอบคลุม (accuracy standards) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุดทั้งนี้ ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบอย่างเป็นขั้นตอน และมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน และสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ได้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้กับนักเรียนได้จริง สอดคล้องกับ ทักษิณวงศ์ฉลาด (2553) วิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบัวโคก (บัวโคกราษฎร์วิทยา) อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์เพื่อพัฒนา การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบัวโคก (บัวโคกราษฎร์วิทยา) อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ทั้ง 5 ด้านให้มีประสิทธิภาพ การดำเนินงานพัฒนาใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (action research) ดำเนินงาน 2 วงรอบแต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (planning) การปฏิบัติ (action) การสังเกต (observation) และการสะท้อนผล

(reflection) กลยุทธ์คือการประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาเอกสารการนิเทศแบบมีส่วนร่วมและการนิเทศกำกับติดตาม ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีความมั่นใจสามารถนำไปสู่การจัดกิจกรรมการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตามกรอบงาน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อนักเรียน ครูเกิดความมั่นใจและเกิดขวัญกำลังใจสามารถดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจสามารถดำเนินการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกรอบงาน 5 ด้าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3. ผลการทดลองใช้และขยายผลการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูนพบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจากการวิเคราะห์ผลจากรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์และผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดและผลการวัดความพึงพอใจต่อการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูนพบว่า ในภาพรวมผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน มีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, $S.D. = .36$) ทั้งนี้ เนื่องมาจากการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ ได้มีการพัฒนาระบบมาอย่างต่อเนื่อง เป็นขั้นเป็นตอน ตลอดจนมีแนวทางการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารที่ชัดเจน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะผู้วิจัยมีความต้องการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมและให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อพัฒนาให้นักเรียนได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับทำนองภูเกิดพิมพ์ (2551, หน้า 32) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิดความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละบุคคลแต่ละหน่วยงานแต่ละองค์กรอีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วยโดย การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุปสรรคมากขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา และ ยังสอดคล้องกับ ไบรย์แมน (Bryman 1986, p. 139) ได้เสนอแนวทางในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่จะมีผลต่อทัศนคติการปฏิบัติงานและการกระตุ้นใจผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ 4 ประการ คือ 1) บรรยากาศของการมีส่วนร่วมควรจะต้องทำให้แนวทางที่จะไปสู่เป้าหมายมีความชัดเจนยิ่งขึ้นและบรรยากาศจะมีลักษณะของความไม่เป็นทางการมากกว่า 2) จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเลือกเป้าหมายที่มีคุณค่าตานั้น ผู้บังคับบัญชาควรเพิ่มเป้าหมายส่วนบุคคล (individual goal) กับเป้าหมายองค์การ

(organization goal) ให้เท่าเทียมกัน 3) ผู้มีส่วนรวมจะเพิ่มการควบคุมงานมากขึ้นถ้ามีแรงจูงใจและความเป็นอิสระเพิ่มขึ้นซึ่งจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเพียร-พยายามในการปฏิบัติงานมากขึ้น และ 4) เมื่อบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเขาจะมี Ego - involved ซึ่งจะเห็นได้ว่าการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ส่งผลให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทุกคนรู้สึกถึงการได้เป็นส่วนสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของตนเอง นับได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละได้เป็นอย่างดี

4. ผลการประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูนพบว่า ในภาพรวมแสดงผลการประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับมากทั้งนี้ เนื่องมาจากการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน มีการศึกษาข้อมูลและมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างดี ประกอบกับการเข้ามามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ ส่งผลงานในภาพรวมแสดงผลการประเมินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยหละ อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ จันทรานี สงวนนาม (2545, หน้า 71) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ 1) ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์กร 2) ลดความขัดแย้งในการทำงานเพิ่มความไว้วางใจซึ่งกันและ

กันมากขึ้น 3) สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน 4) ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดีทุกคนมีงานทำ 5) สร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร 6) ลดค่าใช้จ่ายและใช้ทรัพยากรอย่างทะนุถนอม 7) ช่วยให้การชิงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ 8) ช่วยให้พนักงานเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และสอดคล้องกับ บรรทมรวมจิตร (2553, หน้า 35) วิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือโรงเรียนเรียงแก่นวิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 4 ผลการศึกษาพบว่าภาพรวมของสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากด้วยโรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแก่คณะกรรมการที่มต่าง ๆ ครูที่ปรึกษาในแต่ละระดับชั้นได้วางแผนร่วมกันในการดำเนินงานเพื่อดูแลและช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาได้ทำความรู้จักกับนักเรียนเป็นรายบุคคลครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมในการส่งเสริมนักเรียนปกติและจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนโรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผู้ปกครองและชุมชนและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังส่งผลให้นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้รวมทั้งสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสามารถพิเศษของนักเรียนตามศักยภาพให้มีรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับนักเรียน

2. ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรมีแผนร่วมกันในการดำเนินการส่งต่ออย่างเป็นระบบ รวดเร็ว และชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน

สถานศึกษา

2. ควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2551). คู่มือคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 - ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6). กรมสุขภาพจิต.
- จันทร์หาญ สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา. บัณฑิต ปอຍท์.
- ทักษิณ วงศ์ฉลาด. (2553). การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบัวโคก (บัวโคกราษฎร์วิทยาคม) อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์. โรงเรียนบ้านบัวโคก (บัวโคกราษฎร์วิทยาคม).
- ทำนอง ภูเกิดพิมพ์. (2551). หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาของชุมชน. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรทม รวมจิตร. (2553). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือโรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35. (2562). คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและคุ้มครองนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- อมรรัตน์ อุดแก้ว. (2554). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนยางคำพิทยาคม. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 4.
- Bryman, A. (1986). *Charisma and leadership in organization*. Sage Publications.